ROOD WIT BLOED

JAN NIPIUS

DIT WAS GEEN VOETBAL

DIT WAS FEYENOORD

Er waren tijden dat een uitwedstrijd van Feyenoord begon zodra je de voordeur achter je dichttrok.

Niet wanneer de scheidsrechter floot. Niet bij de eerste tackle. Soms zelfs niet eens in de buurt van het stadion.

Met een stel vrienden de auto in, op weg naar een onbekende stad waar je wist dat je welkom was zolang niemand wist waar je vandaan kwam. Een paar uur later kon alles veranderd zijn. Een café kon ineens een slagveld worden. Een onschuldige wandeling door een stad kon eindigen in een sprint voor politie en ME. En rond het stadion hing altijd die spanning: wat gaat er vandaag gebeuren?

Dit boek neemt je mee naar de jaren waarin Feyenoord-supporter zijn nog iets anders betekende dan negentig minuten naar voetbal kijken.

Het gaat over uitwedstrijden, treinen, auto's, kroegen, stadions en straten. Over vriendschap en kameraadschap, maar ook over de momenten waarop het compleet uit de hand liep. Over de spanning vóór de wedstrijd, de ontlading tijdens de wedstrijd en de verhalen die pas jaren later echt verteld durfden te worden.

Geen gladgestreken voetbalverhalen.

Geen heldenverhalen waarin iedereen precies weet wat hij deed.

Maar herinneringen aan een tijd waarin je soms midden in de chaos stond en pas later besefte hoe krankzinnig het eigenlijk was.

Met humor, spanning, ongelooflijke situaties en een flinke dosis Rotterdamse brutaliteit wordt een wereld opnieuw tot leven gebracht die voor velen allang verdwenen lijkt.

Je ruikt de rook. Je hoort de trein. Je voelt de spanning op straat.

En ergens in de verte begint een stadion te dreunen.

Dit zijn geen verhalen over mensen die naar Feyenoord gingen.

DIT ZIJN VERHALEN OVER MENSEN VOOR WIE FEYENOORD EEN MANIER VAN LEVEN WAS.

ROOD WIT BLOED

VOORDAT HET BEGON	7
DE AVOND DAT DE KUIP ONTPLOFTE	13
DE BETONNEN HEL VAN AMSTERDAM	20
STEEK DIE PAS MAAR IN JE REET	30
TOT HIER EN NIET VERDER	43
DE MIDDAG DIE NIEMAND MEER VERGEET	49
TUSSEN PAARDEN EN HEKKEN	61
ZEVEN UUR LANG OP WEG NAAR DE HEL	72
DE OVERSTEEK NAAR LONDEN	83
DE MONACO EXPRES	94
HET FEEST VAN DE VIJF NUL	102
ALLES LOS IN DE ADELAARSHORST	109
DE STAD ACHTER DE HEKKEN	119
ROTTERDAM AAN DE DIJK	126
DE DAG DAT GRONINGEN VAN ONS WAS	134
OP GESLOTEN IN DE MEER	145

ROOK IN DE KUIP 156

HET BREDASE BASTION 161

DE NACHT VAN DE BEKER 172

HET BUFFERVAK 178

CHAOS IN BREMEN 185

ENSCHEDE STOND OP SPRINGEN 196

CHAOS IN ROTTERDAM 207

LIEF EN LETSEL 216

GEKKEHUIS 226

LIVERPOOL OP ZIJN KOP 233

PANIEK IN HET RESTAURANT 243

DÜSSELDORF GAAT LOS 250

AMSTERDAM IN VUUR EN VLAM 261

HET VERBOD VAN WIEN 268

EEN HETE ZOMER AVOND 275

HET SCHOT IN ENSCHEDE 284

DE KLAS ZIEKER 293

DE SLAG OM DE A10 301

DE VOORAVOND VAN DE OORLOG 306

BRAND IN DE ARENA 313

DE DAG WAAROP DE GRENS VERDWEEN 324

DE NACHT VAN LEVERKUSEN 339

WIJ ZIJN FEYENOORD 348

ONS VERHAAL STOPT NOOIT 360

ROOD WIT BLOED

VOORDAT HET BEGON

Er was een tijd waarin een uitwedstrijd nog echt een uitwedstrijd was.

Geen telefoon in je hand waarmee je precies kon zien waar iedereen was. Geen berichten die al binnenkwamen voordat je de deur uit was. Geen foto's die een paar seconden later de hele wereld over gingen. Als je weg ging, ging je weg. Je wist waar je begon. Waar je eindigde, was soms een heel ander verhaal. Wij waren jong. We hadden energie genoeg voor tien man, weinig verstand van risico's en vooral ontzettend veel zin om op pad te gaan. Feyenoord was daarbij het middelpunt van alles.

Een wedstrijd was nooit gewoon een wedstrijd. Het begon thuis. Soms al dagen van tevoren. Er werd gebeld, afgesproken, geregeld en vooral veel geluld. Wie ging er mee? Hoe gingen we? Hoe laat vertrokken we? Waar zouden we elkaar treffen? En natuurlijk had iedereen zijn eigen mening.

De één wist precies hoe laat we moesten vertrekken. De ander vond dat veel te vroeg. Een derde kwam sowieso te laat en zou vervolgens beweren dat wij veel te vroeg waren.

Zo ging dat. Maar uiteindelijk zat iedereen in de auto of stond iedereen klaar.

En zodra we vertrokken, veranderde de sfeer. De stad verdween langzaam achter ons. De snelweg lag voor ons. Feyenoord kwam dichterbij. En ergens tussen Rotterdam en

de plaats waar we die dag terecht zouden komen, begon het echte avontuur.

Wij waren geen supporters die alleen voor de negentig minuten voetbal kwamen. Wij wilden erbij zijn. Alles meemaken. De reis. De spanning. De mensen. De stad. De verhalen. De humor.

De onverwachte gebeurtenissen waar je vooraf helemaal geen rekening mee had gehouden.

Juist die dingen maakten een dag. Want je kon 's morgens vertrekken met het idee dat je alleen naar een voetbalwedstrijd ging en 's avonds thuiskomen met een verhaal dat je jaren later nog steeds vertelde.

Sommige dagen verliepen rustig. Andere dagen totaal niet. Soms was er niets aan de hand en vroegen we ons achteraf af waarom iedereen zich eigenlijk zo druk had gemaakt. Maar soms voelde je al bij aankomst dat er iets in de lucht hing. Je hoefde elkaar daar niet eens voor aan te kijken.

Je voelde het. Een vreemde blik. Een groep supporters aan de andere kant van de straat.

Politie die ineens opvallend veel belangstelling voor ons had. Een café waar de sfeer binnen vijf minuten veranderde. Of gewoon dat merkwaardige gevoel in je buik dat zei:

Vandaag wordt geen normale dag.

En juist dat gevoel zochten we op. Niet omdat we van tevoren wisten wat er zou gebeuren.

Juist omdat we dat niet wisten. Dat was het mooie en tegelijkertijd het krankzinnige.

We gingen op pad en lieten de dag gewoon over ons heen komen. Wat er gebeurde, gebeurde. En daar maakten we later weer een verhaal van. Want verhalen hadden we genoeg.

Sommige werden onderweg geboren. Andere pas uren later. En sommige werden ieder jaar een stukje groter. Een gebeurtenis van vijf minuten kon na een paar jaar een verhaal van een half uur zijn.

Iedereen herinnerde zich weer iets anders. De één wist nog precies wat er op straat gebeurde. De ander wist vooral nog hoe iemand reageerde. Een derde wist alleen nog dat hij ergens verschrikkelijk om had gelachen. En als iemand dan zei dat het helemaal niet zo was gegaan, begonnen we meestal nog harder te lachen. Want zo werkte het.

Wij beleefden onze eigen versie van de werkelijkheid. En Feyenoord stond altijd in het midden. Rotterdam was onze basis. De Kuip was onze kerk. De wedstrijden waren onze bijeenkomsten. En de weg ernaartoe was minstens zo belangrijk als wat er uiteindelijk op het veld gebeurde.

In die jaren was alles anders. De wereld voelde groter. Een uitwedstrijd in een andere stad voelde soms alsof je naar een ander land ging. Je wist niet precies wat je onderweg tegen zou komen. Je kon niet even op je telefoon kijken wat er vijf kilometer verderop gebeurde.

Je moest het zelf ontdekken. Je moest zelf je weg vinden.

En als je met een groep Feyenoorders onderweg was, werd zelfs een simpele autorit al snel een belevenis. Er werd gelachen. Er werd gescholden. Er werd gezongen. Er werd gediscussieerd. En natuurlijk werd er vooral heel veel onzin verteld.

Maar onder dat lawaai zat iets wat veel belangrijker was. Kameraadschap.

Wij waren een groep. Niet zomaar een groep mensen die toevallig dezelfde voetbalclub steunde. We deelden iets. Een passie die soms nergens meer op leek. Feyenoord kon ons gelukkig maken alsof we de loterij hadden gewonnen. Maar dezelfde club kon ons na een nederlaag ook urenlang chagrijnig maken. We konden elkaar onderweg helemaal gek maken.

Maar als het erop aankwam, stonden we naast elkaar. Dat wist iedereen. Misschien werd het nooit uitgesproken. Dat hoefde ook niet. Je wist het gewoon. Je hoorde erbij. En als je erbij hoorde, dan hoorde je er ook echt bij. Dat was de kracht van die tijd. De groep. De vriendschappen. De avonturen. De herinneringen die langzaam ontstonden zonder dat we op dat moment beseften dat ze later belangrijk zouden worden. Want toen leefden we gewoon.

We dachten niet: Dit wordt later een verhaal. We dachten: Waar gaan we vanavond heen? En: Wie gaat er morgen mee? Dat was genoeg.

We waren jong en hadden het gevoel dat de wereld op ons wachtte. Misschien was dat ook wel een beetje zo. Want

iedere uitwedstrijd was een nieuwe bestemming. Een nieuwe stad. Nieuwe mensen. Nieuwe spanning. En altijd dezelfde vraag: Hoe zou deze dag eindigen?

Soms wisten we het pas wanneer we weer thuis waren. Soms de volgende ochtend. En sommige antwoorden kwamen pas jaren later.

Dit boek gaat over die tijd. Over Feyenoord. Over Rotterdam. Over vriendschap. Over de mensen met wie we jarenlang op pad gingen. Over de wedstrijden die we nooit vergaten. Maar vooral over alles wat er rondom die wedstrijden gebeurde. Want de wedstrijd zelf duurde negentig minuten. Onze dagen duurden veel langer. En juist daarin zaten de verhalen. De lachbuien. De spanning. De frustratie. De trots. De idiote momenten. De momenten waarop we dachten dat het nooit gekker kon. En vervolgens ontdekten dat het de volgende keer toch weer gekker werd.

Dit is geen geschiedenisboek. Het is ook geen opsomming van uitslagen. Het is mijn herinnering aan een tijd waarin Feyenoord voor ons veel meer was dan een voetbalclub. Een tijd waarin je nog gewoon in een auto stapte zonder precies te weten wat je onderweg zou tegenkomen. Een tijd waarin je elkaar niet voortdurend hoefde te bellen omdat iedereen wist waar hij moest zijn. Een tijd waarin een uitwedstrijd een avontuur was.

En wij? Wij wilden dat avontuur. Steeds opnieuw. Want zodra Feyenoord speelde, begon het. We stapten in. De motor sloeg aan. De eerste grappen werden gemaakt. De spanning

kwam langzaam op. En ergens verderop lag de volgende stad op ons te wachten.

Wat daar zou gebeuren? Dat wisten we nog niet. Maar één ding wisten we wel.

Wij gingen naar Feyenoord. En dat was altijd het begin van het verhaal.

DE AVOND DAT DE KUIP ONTPLOFTE

2 November 1983

Er hing iets in de lucht die avond. Niet het soort spanning dat je voelt voordat een belangrijke wedstrijd begint. Dit was anders. Zwaarder.

Alsof De Kuip zelf al wist dat er iets stond te gebeuren. Tottenham was in Rotterdam.

Alleen dat was eigenlijk al genoeg. Negen jaar eerder waren ze hier ook geweest. 1974. De finale. De chaos.

De Engelse supporters die zich door het stadion hadden bewogen alsof de tribunes van hen waren. Stoelen, hekken, vechtpartijen, brandjes. Beelden die iedereen die er toen bij was nooit meer uit zijn hoofd zou krijgen.

En nu stonden we hier opnieuw. Feyenoord tegen Tottenham. Alsof iemand had besloten om na negen jaar nog eens een lucifer bij een open vat benzine te houden.

Wij wisten natuurlijk van die geschiedenis. Iedereen wist ervan. Maar voetbal is raar. Je kunt er alles over weten en toch gewoon gaan. Sterker nog: juist daardoor wil je gaan. Je wilt erbij zijn. Je wilt voelen wat er gebeurt. En op zo'n avond voelt de wedstrijd al uren voordat de aftrap begint.

De spanning groeit. Rond De Kuip was het druk. Feyenoorders overal. Groepjes supporters bij elkaar. Er werd gelachen en gedronken, maar onder dat gelach zat iets anders. Een soort zenuwachtige energie. Je keek naar

iedereen die voorbij liep. Wie zijn dat? Waar komen die vandaan? Waar zitten de Engelsen? Zijn ze al binnen? Je hoefde elkaar daar niet eens veel voor uit te leggen. Een blik was soms genoeg. Iedereen voelde dat Tottenham geen gewone tegenstander was. De wedstrijd moest nog beginnen, maar in ons hoofd was hij allang bezig.

De Engelsen waren ondertussen ook in Rotterdam aangekomen. En ook daar was de sfeer niet bepaald ontspannen.

Op de boot vanuit Harwich naar Hoek van Holland waren al problemen geweest.

Britse autoriteiten meldden later dat 27 Britten de toegang tot Nederland werd geweigerd wegens ongeregeldheden op de ferry. 26 werden teruggestuurd naar Engeland en één werd aangehouden wegens geweld. Voor de wedstrijd werden in Rotterdam nog eens 17 Britse supporters aangehouden. Dat waren geen berichten waar je rustiger van werd. Integendeel. Het voelde alsof iedereen langzaam naar hetzelfde punt werd geduwd. De Kuip.

Binnen in het stadion veranderde alles. Buiten kon je nog doen alsof het een normale Europese avond was. Binnen niet meer. De tribunes zaten vol. Tienduizenden mensen.

Geluid van alle kanten. Gezang. Geschreeuw. Fluitconcerten. Vlaggen. Rook.

En ergens tussen al die mensen zaten de Spurs-supporters.

De spanning tussen beide groepen was voelbaar. Je hoefde niet eens te weten wat er in 1974 was gebeurd. Je hoefde

alleen maar naar de gezichten om te begrijpen dat hier iets anders speelde.

Er werd geroepen. Er werd uitgedaagd. En dan ineens verandert een voetbaltribune. Dat is het vreemde. Eerst zijn het duizenden losse mensen. Een minuut later zijn het twee massa's. En als zo'n massa eenmaal begint te bewegen, is er bijna geen houden meer aan.

Dan gaat het los. Wat begon als spanning, sloeg om in chaos. Mensen kwamen in beweging. Er werd geduwd. Geschreeuwd. De ene groep wilde naar voren. De andere groep wilde niet wijken. En ineens leek de hele tribune te kantelen.

Mensen renden. Anderen probeerden juist weg te komen.

Je zag supporters struikelen en over elkaar heen vallen. Een schoen verdween. Een bril lag ergens tussen de voeten. Iemand werd tegen een hek gedrukt. Je hoorde geschreeuw dat boven het lawaai van het stadion uitkwam. Dit was geen voetbal meer. Dit was overleven in een bewegende massa.

Later zouden foto's verschijnen waarop gewonde supporters op de tribune te zien waren en anderen wegvluchtten. Maar op dat moment dacht niemand aan foto's. Iedereen dacht alleen aan zichzelf.

En toen werd het nog erger. Er waren supporters met messen. Dat staat niet alleen in latere verhalen; de krant uit die tijd beschreef de wedstrijd als een nieuw hoogtepunt van geweld, waarbij met messen werd gevochten.

Vrij Nederland schreef kort na de wedstrijd dat de avond vooral vanwege het geweld op de tribunes de geschiedenis in zou gaan.

Er kwam zelfs een verhaal over een supporter met een getrokken pistool. Je kunt je bijna niet voorstellen dat zoiets zich in een voetbalstadion afspeelt. Maar dat was precies wat deze avond zo krankzinnig maakte.

Een voetbalwedstrijd. Een Europese wedstrijd. Feyenoord tegen Tottenham.

En ondertussen mensen die elkaar niet meer als supporters van een andere club zagen, maar als vijanden.

Het ergste was misschien wel dat heel Nederland het kon zien. De televisiecamera's draaiden. De beelden kwamen de huiskamers binnen. Niet alleen de wedstrijd. Niet alleen de spelers. Maar de chaos op de tribunes.

Een Engelse supporter werd neergestoken door een Feyenoord-supporter. De beelden daarvan werden op de Nederlandse televisie uitgezonden en later opnieuw gebruikt in reportages over voetbalvandalisme. Onderzoekers beschouwen deze wedstrijd mede daardoor als een belangrijk moment in de ontwikkeling van het Nederlandse voetbalvandalisme.

De NOS omschreef de gebeurtenissen als vernederende taferelen die niets met voetbal te maken hadden. Maar voor ons daar op de tribune was televisie helemaal niet belangrijk.

Wij waren er. Wij zaten midden in die herrie.

Toen de politie ingreep, was het stadion één grote chaos. Een agent werd tijdens de ongeregeldheden ernstig aan het hoofd geraakt met een ijzeren staaf. De politie moest zich door een menigte heen werken waarin niemand meer precies wist waar de ene groep ophield en de andere begon. En dat is misschien wel het engste aan zo'n situatie.

Je ziet niet meer wat er tien meter verderop gebeurt. Je ziet alleen de rug van de man voor je. Je hoort geschreeuw. Je voelt geduw. Je probeert overeind te blijven.

En ondertussen vraag je je af waar je vrienden zijn.

Meer dan vijftig supporters hadden uiteindelijk medische behandeling nodig. Drie Engelse supporters werden naar het ziekenhuis gebracht vanwege steekwonden.

De Britse ambassade meldde later dat zestien Britse supporters die nacht in het ziekenhuis werden opgenomen, van wie twaalf met steekwonden. Dat waren de cijfers.

Maar cijfers vertellen nooit hoe zo'n avond voelt. Een cijfer zegt niet hoe het klinkt wanneer duizenden mensen tegelijk beginnen te schreeuwen. Een cijfer zegt niet hoe het voelt als de massa achter je begint te duwen. Een cijfer zegt niet hoe je hart tekeergaat wanneer je ineens merkt dat je iemand kwijt bent.

Een cijfer zegt alleen dat er gewonden waren. Wij zouden later vooral onthouden hoe krankzinnig die avond was.

En de wedstrijd?

O ja. Er werd ook nog gevoetbald. Tottenham won met 0-2.

Het eerste doelpunt viel al in de 25e minuut. Het tweede kwam pas vier minuten voor tijd.

Maar eerlijk gezegd was voor veel mensen de uitslag nauwelijks nog het belangrijkste verhaal. De kranten hadden de volgende dag genoeg ander materiaal. Gewonden. Aanhoudingen. Vechtpartijen. Messen. Politie. En beelden die iedereen had gezien.

De wedstrijd Feyenoord - Tottenham was daarmee veel meer geworden dan een voetbalwedstrijd. Het was een spiegel geworden van wat er in en rond het Nederlandse voetbal aan het veranderen was. Een voorproefje van de jaren die zouden komen

Toen wij later, jaren daarna, als Feyenoord-supporter door Europa reisde, hoorde je verhalen over 1983. Je hoorde over Tottenham. Over Vak S. Over de Engelsen die het vak in kwamen. Over de gevechten. Over de steekpartij. Over de televisiebeelden. Over die avond waarop De Kuip veranderde in een kolkende massa.

En misschien is dat wel de belangrijkste betekenis van 2 november 1983. Want dit was niet het einde. Het was een waarschuwing. De supporterscultuur werd harder. De grenzen werden steeds verder verlegd.

Wat in de jaren zeventig nog nieuw en ongekend leek, begon in de jaren tachtig steeds meer onderdeel te worden van de voetbalwereld. En wij stonden aan de vooravond van de jaren negentig. De jaren waarin een Europese uitwedstrijd niet alleen betekende dat je naar een andere stad ging. Het betekende dat je op pad ging met duizenden andere

Feyenoorders. Dat je door een vreemde stad liep. Dat je tussen politie, tegenstanders, pubs, stations en stadions terechtkwam. En dat je nooit precies wist hoe de dag zou eindigen. Maar één ding wist je toen al.

Als Tottenham weer op het programma stond, was het nooit zomaar een wedstrijd.

DE BETONNEN HEL VAN AMSTERDAM

16 April 1989

Er zijn van die dagen waarop je nog voordat er iets gebeurd is al weet dat het geen gewone voetbaldag gaat worden.

Dit was zo'n dag.

We stonden met een man of veertig bij elkaar om richting Amsterdam te vertrekken. Een mooie groep. Geen bij elkaar geraapt zooitje dat toevallig dezelfde trein moest hebben, maar gasten die elkaar kenden, elkaar aankeken en eigenlijk zonder woorden al wisten wat voor dag dit zou worden.

Ajax uit.

Meer hoefde je niet te zeggen. De stand op de ranglijst kon ons op dat moment gestolen worden. Ajax stond hoger. Wij stonden lager. Prima. Dat soort cijfers waren voor de kranten en de mensen die op maandag met een rekenmachine aan de slag gingen.

Voor ons bestond er maar één stand. Rotterdam tegen Amsterdam.

De trein kwam op gang en vrijwel meteen veranderde de wagon in een eigen wereld. Er werd gelachen, geschreeuwd en gezongen. Verhalen gingen van de ene kant naar de andere. De ene vertelde iets wat hij een paar weken eerder had meegemaakt, waarna een ander er natuurlijk meteen een nog sterker verhaal tegenover zette. Niemand wilde voor elkaar onderdoen. Er gingen blowtjes rond. De rook hing

langzaam tussen de banken en mengde zich met de geur van natte jassen, sigaretten en die typische lucht die je alleen in zo'n oude supporterswagon rook.

We hadden lol. En toch zat er onder alles een spanning. Want iedereen wist waar we naartoe gingen. Amsterdam. Ajax. Het Olympisch Stadion.

En daar hoefde je geen helderziende voor te zijn om te begrijpen dat het niet alleen om negentig minuten voetbal zou draaien.

Toen we aankwamen bij de Bijlmermeer, stapten we een station binnen dat eruitzag alsof het al jaren had gewacht op iemand die eindelijk de boel zou komen opknappen.

Beton. Grijs. Kaal. Slecht onderhouden.

We gingen via de betonnen trappen naar beneden en trokken de wijk in. Het voelde alsof we vanuit Rotterdam rechtstreeks een andere wereld waren binnengelopen.

De groep bleef bij elkaar. Niet omdat iemand daar opdracht toe gaf. Dat gebeurde vanzelf. Veertig man die samen onderweg zijn, bewegen zich anders dan veertig losse mensen. We waren luid. Aanwezig. En vooral: we waren Feyenoord.

Op een gegeven moment kwamen we een paar auto's tegen. Citroëns, sportieve modellen, die daar geparkeerd stonden alsof ze niets met onze aanwezigheid te maken hadden. Dat bleek een verkeerde inschatting. Binnen de kortste keren lagen er auto's op hun kant en zelfs eentje op zijn dak.

Metaal kraakte. Glas sprong. En terwijl de auto's daar lagen alsof een storm door de straat was getrokken, trokken wij verder. Niemand stond erbij om rustig te bekijken wat er precies gebeurd was. Dat was niet de bedoeling van deze dag. We waren onderweg.

Verderop kwamen twee enorme donkere mannen op ons af. Allebei zwaar gebouwd. Breed. Het soort kerels waarbij je normaal gesproken automatisch even een stap opzij doet.

Ze probeerden ons tegen te houden. Maar ze hadden waarschijnlijk niet helemaal begrepen hoeveel mensen er tegenover hen stonden. Een groep van veertig man stopt niet zomaar omdat twee mannen besluiten dat het genoeg is.

De spanning sloeg om. Eén van hen trok plotseling een mes. Hij begon ermee te zwaaien. Niet één keer. Hij maakte er een wilde beweging mee, alsof hij met dat stuk staal de hele groep op afstand dacht te kunnen houden. Voor een paar tellen leek de ruimte om hem heen leeg te worden. Iedereen zag dat mes. Iedereen zag die arm bewegen.

Maar in de chaos ging het mis. Hij miste. En op een ongelukkige manier kwam het mes uiteindelijk in de achterkant van zijn bovenbeen terecht, vlak onder zijn bil.

Een moment lang wist niemand precies wat er gebeurde.

Daarna trokken wij verder. Het klinkt achteraf misschien krankzinnig. Maar op zo'n dag gaat alles in een razend tempo. Je hebt geen tijd om een gebeurtenis netjes af te sluiten voordat de volgende alweer begint. Amsterdam lag voor ons.

We gingen verder met de metro richting Amsterdam Centraal. En ook daar bleef het niet rustig. De metro was geen vervoermiddel meer. Het was een rijdende verlenging van de supportersgroep. Er werd geschreeuwd, gelachen en gezongen. En ondertussen sneuvelde er van alles. Dingen werden vernield. De metro kreeg het zwaar te verduren. Bij iedere halte leek het alsof de spanning verder opliep. De stad kwam dichterbij. En met iedere meter die we aflegden, voelde je dat de dag nog maar net begonnen was. Toen de metro uiteindelijk richting Centraal reed, veranderde de sfeer opnieuw. We waren er. Amsterdam.

Op Amsterdam Centraal gingen we aan de stadskant naar buiten. Daar hielden we ons instinctief dichter bij elkaar. Niemand wist wat er buiten zou staan. En toen we de straat op kwamen, zagen we ze. Ajax-supporters.

Ze waren onderweg naar dezelfde wedstrijd. Het duurde niet lang. Woorden. Geschreeuw. Provocaties. En toen was de afstand tussen beide groepen verdwenen. Het werd een gevecht. Alles wat daarvoor nog een wedstrijd was geweest, verdween op dat moment volledig naar de achtergrond. Je denkt niet meer aan de aftrap. Niet aan de stand.

Niet aan wie er vandaag zou scoren. Je staat daar midden tussen een groep uit Rotterdam en een groep uit Amsterdam en iedereen is ervan overtuigd dat hij niet achteruit gaat.

Tot de politie kwam. En daarna de ME. Plotseling kwamen er helmen, schilden en uniformen tussen ons en de andere groep. De ruimte werd kleiner. We werden ingesloten. De

politie probeerde de boel onder controle te krijgen, maar de spanning bleef door de groep heen gieren.

Toch was er iets vreemds aan. We stonden in Amsterdam. In hun stad. Tussen hun mensen. En ondanks alles voelde het op de een of andere manier alsof we daar hoorden. Alsof we niet van plan waren om ons zomaar weg te laten drukken.

Uiteindelijk werden we bij elkaar gehouden totdat er bussen kwamen. We moesten naar het Olympisch Stadion.

De bus reed rechtstreeks naar het stadion. Toen we uitstapten, zagen we het oude Olympisch Stadion voor ons. Het was in die tijd al een versleten betonbak. Roest. Oud beton.

Houten banken. Een stadion dat ooit indrukwekkend geweest moest zijn, maar nu vooral de indruk gaf dat het al tientallen jaren alles had meegemaakt wat een stadion maar kon meemaken. En vandaag zou daar nog een hoofdstuk bijkomen.

We gingen naar ons vak. Het vak waar de harde kern stond. Vlak naast het Ajax-vak.

Geen enorme glazen wanden. Geen moderne afscheidingen. Geen afstand waardoor je elkaar niet kon zien. Gewoon een hek. En daarachter de anderen. Dat maakte de sfeer alleen maar krankzinniger. Je kon elkaar zien. Je kon elkaar horen. Je kon elkaar uitdagen. En iedereen wist dat er maar weinig nodig was om de hele boel te laten ontploffen.

Nog voordat de wedstrijd goed en wel op gang was, begonnen de eerste dingen los te raken. De houten banken. Ze waren oud. Versleten. En sommige zaten zo los dat je je

afvroeg waarom ze überhaupt nog vastzaten. Op een gegeven moment ging er een bank los. Daarna nog één. Het stadion veranderde langzaam. Hout lag tussen onze voeten. Stukken van banken verdwenen. En voordat je goed en wel doorhad wat er gebeurde, werden planken naar beneden gegooid. Het geluid van hout dat op beton terechtkwam was hard en droog. KLETTER. Nog een KLETTER. Het leek alsof het stadion zichzelf langzaam uit elkaar begon te trekken.

Aan de andere kant werd natuurlijk gereageerd. Geschreeuw. Gebaren. Gevloek. Rook. Alles kwam door elkaar heen.

Toen de rookbommen kwamen, veranderde het stadion in een andere wereld. De rook bleef hangen. Het oude Olympisch Stadion was een enorme betonnen kom en de rook trok er niet zomaar uit. Je keek naar de overkant en zag steeds minder.

Gezichten verdwenen. De tribunes werden wazig. En tussen die rook zag je af en toe beweging. Een arm. Een silhouet. Dan weer niets. Je ogen prikten. Je keel brandde.

Maar niemand leek van plan om ergens rustig te gaan zitten.

Er werd gezongen. Geschreeuwd. Uitgedaagd. En boven alles hing die typische Klassieker-spanning. Het gevoel dat de wedstrijd eigenlijk maar een onderdeel was van iets veel groters.

Op een gegeven moment ging het hek voor ons vak eruit. Ineens stond er geen stevige afscheiding meer tussen ons en het gedeelte onder de tribune. Voor ons lag de betonnen

wielerbaan. Die brede strook beton onder aan de vakken. Een paar seconden keek iedereen alsof niemand precies wist wat de volgende stap zou zijn. Maar lang duurde die twijfel niet. De ME kwam. Helmen. Schilden. Stokken. Een hele rij uniformen die langzaam het vak in schoof.

Wij weken niet zomaar. Zij kwamen verder. Wij kwamen terug. En ineens stond de ME midden tussen de supporters. De wedstrijd was op dat moment allang niet meer het belangrijkste wat er in het stadion gebeurde. Het werd een confrontatie op zichzelf.

Een harde duw. Geschreeuw. Mensen die tegen elkaar aandrongen. Het geluid van schilden. Het gedreun van tientallen voeten op beton. De ME probeerde ons terug het vak in te krijgen. Wij probeerden daar niet zomaar aan mee te werken. Uiteindelijk werden we weer teruggedrongen. Maar de rust kwam niet terug. Die was allang verdwenen.

Tijdens de rust kwam het helemaal los. Aan beide kanten werd gegooid. Stenen vlogen door de lucht. Door de rook zag je ze soms pas op het laatste moment. Je hoorde een klap. Dan geschreeuw. Dan weer een steen. De ME stond ertussen. Maar het voelde alsof ze met een veel te kleine muur probeerden een rivier tegen te houden.

Op een gegeven moment zag ik een agent geraakt worden. Later zouden we in de krant lezen dat er elf gewonden waren gevallen, onder wie meerdere agenten.

Maar daar, op dat moment, wist niemand hoeveel. Je zag alleen wat er vlak voor je gebeurde. De rook. De herrie. De

woede. En die duizenden mensen die allemaal tegelijk leken te schreeuwen.

En ondertussen werd er gewoon gevoetbald.

Dat klinkt achteraf bijna belachelijk. Alsof ergens midden in die chaos tweeëntwintig spelers besloten hadden dat zij gewoon hun werk gingen doen. Maar dat gebeurde.

De wedstrijd ging door. Wij zongen. We schreeuwden richting de overkant. Zij schreeuwden terug. Soms hoorde je nauwelijks wat er op het veld gebeurde. De tribunes maakten meer lawaai dan de spelers. Voor ons bestond de wedstrijd uit twee werelden. Het gras beneden. En de oorlog van geluid, rook en spanning erboven.

Iedere keer dat er op het veld iets gebeurde, reageerde het stadion. Maar zodra de aandacht weer naar de tribunes verschoof, was het voetbal opnieuw bijzaak.

Toen het laatste fluitsignaal kwam, was de wedstrijd voorbij. Maar onze dag nog lang niet.

We hadden verloren. 4-1. Dat stond op het scorebord. Maar niemand dacht op dat moment aan een normale nederlaag. We mochten het vak niet verlaten. De ME hield ons vast. Minuten gingen voorbij. Het stadion liep langzaam leeg.

De duizenden mensen die eerst om ons heen hadden gestaan, verdwenen. Maar wij bleven. Opgesloten in dat oude vak. Beneden lag hout. Overal lagen resten van wat ooit banken waren geweest. De rook hing nog steeds in de lucht. En buiten hoorden we opnieuw geluiden. Knallen.

Geschreeuw. Ruiten die sneuvelden. Verschillende bussen hadden het ondertussen ook te verduren gehad.

Toen we uiteindelijk naar beneden mochten, liepen we door een stadion dat er nog ouder en vermoeider uitzag dan toen we binnenkwamen. Een paar uur eerder waren het nog tribunes geweest. Nu lagen er stukken hout over de grond. De betonnen baan lag vol rotzooi. En tussen alles door liepen supporters en agenten. Niemand zag er nog uit alsof hij naar een voetbalwedstrijd was geweest.

Buiten probeerden we weg te komen. Maar ook daar bleef de spanning. Er kwam opnieuw een confrontatie met de ME.

We werden uiteindelijk richting het nabijgelegen station gebracht. Daar stond de supporters trein klaar.

Rotterdam. Eindelijk. We stapten in.

Dezelfde mensen die uren eerder nog zo hard hadden gelachen en gezongen, zaten nu verspreid door de wagon. De adrenaline zakte langzaam weg. De rooklucht zat nog in onze kleren. Je hoorde gesprekken. Iedereen had zijn eigen verhaal.

"Heb je dat gezien?" "Die gast daar..." "Bij het hek..." "Toen die ME kwam..."

De verhalen werden steeds groter naarmate de trein verder reed. Zo gaat dat. Wat je zelf hebt meegemaakt, vertel je. Wat een ander heeft meegemaakt, wordt er meteen bij verteld. En tegen de tijd dat Rotterdam dichterbij komt, is één gebeurtenis soms veranderd in vijf verschillende verhalen.

We keken naar buiten. Amsterdam verdween langzaam achter ons. De dag was voorbij. Een nederlaag van 4-1. Dat was wat er officieel in de boeken zou komen. Maar voor ons was dat maar een klein onderdeel van wat er die dag gebeurd was.

Wij waren naar Amsterdam gegaan. We hadden de trein gepakt. Door de stad gelopen. In de metro gezeten. In het centrum gestaan. Het Olympisch Stadion binnengegaan.

Tussen rook en beton gestaan. Tegenover duizenden Amsterdammers geschreeuwd. Met de ME geconfronteerd. En uiteindelijk waren we weer op de supporters trein naar Rotterdam terechtgekomen. Niemand zou deze dag een normale uitwedstrijd noemen.

En toen we uiteindelijk weer in Rotterdam aankwamen, hadden we allemaal hetzelfde gevoel. We hadden verloren. Maar de dag zelf? Die zouden we nooit meer vergeten.

Want voor een Feyenoord-supporter was een Klassieker in die tijd nooit alleen negentig minuten voetbal. Het was de reis. De spanning. De groep. De stad. De vijand. Het stadion.

De rook. De herrie. De verhalen die onderweg ontstonden en die jaren later nog steeds verteld zouden worden.

En misschien was dat wel het gekste van alles. Je ging voor een voetbalwedstrijd. Maar je kwam thuis met een verhaal.

STEEK DIE PAS MAAR IN JE REET

13 Augustus 1989

Utrecht voelde die middag anders. Nog voordat we ook maar in de buurt van het stadion kwamen, hing er iets in de lucht. Geen gewone spanning van een uitwedstrijd, waarbij je met een paar honderd man ergens aankomt en probeert te ontdekken waar je moet zijn. Dit was anders. Dit ging niet alleen over voetbal. Dit ging over een stukje plastic.

Een pas.

Een ding dat volgens de mensen die het bedacht hadden de voetbalwereld veiliger moest maken. Een pas waarmee ze konden bepalen wie er wel en wie er niet naar een wedstrijd mocht. Alsof je bij de ingang van een voetbalstadion ineens een keurige bezoeker moest worden voordat je naar je eigen club kon kijken.

Wij hadden die pas niet. En we waren toch naar Utrecht gekomen. Dat was eigenlijk de hele boodschap. Wij hadden geen zin om ons door een stukje plastic te laten vertellen waar we wel en niet mochten staan. Dus waren we met honderden richting Utrecht getrokken. Niet keurig verzameld in een afgesloten stoet, niet allemaal op dezelfde manier aangevoerd en zeker niet met het gevoel dat we ons bij aankomst eerst moesten melden bij iemand die ons toestemming gaf om Feyenoord te zien.

Wij waren gewoon gegaan. Zoals we altijd gingen. Alleen wist iedereen dat het deze keer anders kon aflopen. Want Utrecht wist dat we kwamen. En de politie wist het ook.

En als de politie ergens van tevoren honderden mensen neerzet, weet je dat er iets aan de hand is.

Toen we dichter bij het stadion kwamen, zagen we ze steeds vaker. Politie. Overal politie.

Bij iedere doorgang leek wel iemand te staan. Blauwe jassen, helmen, paarden, busjes en mensen die voortdurend met elkaar stonden te praten alsof ze een ramp aan het voorbereiden waren. Later hoorden we dat er ongeveer vierhonderd politiemensen waren ingezet. Vierhonderd. Voor een voetbalwedstrijd. Wij keken ernaar en moesten er bijna om lachen.

Aan onze kant was het vooral drukte, lawaai en een hoop mensen die allemaal hetzelfde wilden: naar binnen. Aan hun kant stonden honderden mensen klaar om ons tegen te houden. Het zag eruit alsof Utrecht een complete veldslag verwachtte. En misschien was dat ook wel zo. De nieuwe regeling had iets merkwaardigs. De bedoeling was dat er meer controle zou komen. Meer overzicht. Minder problemen. Maar daar stonden we dan.

Honderden supporters aan de ene kant. Honderden agenten aan de andere. En ergens tussen ons in stond een hek. En achter dat hek stond een stadion. Het was bijna te simpel. Ze hadden bedacht dat ze ons konden tegenhouden met een pas. Wij hadden bedacht dat we gewoon zonder die pas zouden komen. En nu stonden we daar naar elkaar te kijken.

Niemand zei het hardop, maar iedereen wist wat de vraag was. Wie zou er als eerste toegeven?

Bij de toegang werd het steeds drukker. Mensen schoven naar voren. Er werd geroepen. Er werd geduwd. De politie probeerde de menigte onder controle te houden. Maar hoe langer het duurde, hoe minder controle er leek te zijn. Dat was juist het vreemde.

De hele regeling was gebouwd rond controle. Controle over kaartjes. Controle over supporters. Controle over wie er binnenkwam. Controle over wie er niet binnen mocht.

Maar hoe langer wij daar stonden, hoe meer het begon te lijken alsof niemand meer precies wist wat hij moest doen. Een agent keek naar de massa. De massa keek terug. Er werd overlegd. Weer gewacht. Weer geroepen. En ondertussen groeide de druk.

Je voelde het gewoon. Het stadion stond daar vlakbij. Je kon het bijna aanraken. Maar voor ons stond een hek. En achter dat hek zat onze wedstrijd. Dat maakte mensen ongeduldig. En Feyenoord-supporters en geduld waren die middag sowieso geen beste combinatie.

Op een gegeven moment ging het mis. Of eigenlijk: het ging steeds een beetje mis. De hekken werden meerdere keren bestormd. Niet één keer. Meerdere keren. Elke keer ontstond dezelfde beweging. Eerst een paar mensen naar voren. Dan een grotere groep. Dan begon de massa te schuiven. En plotseling leek het alsof het hele hek naar achteren werd geduwd door een muur van mensen. De politie probeerde de doorgang dicht te houden. Maar het was geen gewone rij

meer. Het was een deinende massa. Een mensenzee die iedere keer weer naar voren kwam. Je zag agenten elkaar aankijken. Je zag dat er overleg was. Maar je zag ook onzekerheid. Dat was misschien wel het meest opvallende.

Ze hadden honderden mensen meegenomen. Ze hadden zich voorbereid. Ze hadden het stadion afgezet. Ze hadden paarden. Ze hadden honden. Ze hadden alles wat volgens hen nodig was om de situatie onder controle te houden. En toch stond daar iedere keer weer diezelfde groep Rotterdammers voor het hek. Zonder pas.

Het werd steeds rumoeriger. Vanuit de menigte kwamen spreekkoren. Gelach. Geschreeuw. Uitdagingen. Mensen die elkaar ophitsten. De spanning schoot alle kanten op. En dan hoorde je ineens weer een harde dreun bij het hek. Iedereen wist wat dat betekende. Er werd opnieuw geprobeerd door te komen. De politie reageerde. Mensen weken achteruit. Een paar seconden later stonden ze weer vooraan. Het was een merkwaardig soort dans. Vooruit. Achteruit. Weer vooruit. De politie probeerde een grens te trekken. Wij probeerden te ontdekken waar die grens precies lag.

En ondertussen werd het steeds duidelijker dat de pasjesregeling niet werkte zoals de mensen achter de bureaus waarschijnlijk hadden bedacht. Want wat moest je doen met honderden mensen die geen pas hadden en toch voor je neus stonden? Iedereen terugsturen? Dan moest je ze eerst terugkrijgen. En dat lukte niet. Ze allemaal arresteren? Dat was praktisch onmogelijk. Ze buiten laten staan? Dan bleef

de spanning voor de poorten bestaan. En ondertussen stond daar een voetbalstadion te wachten.

Er kwam een moment waarop zelfs wij niet meer wisten wat er zou gebeuren. Dat maakte het spannend. Want normaal gesproken weet je bij een uitwedstrijd ongeveer hoe het gaat. Je komt aan. Je zoekt de ingang. Je gaat naar binnen. Je kijkt voetbal. Je gaat weer naar buiten. Maar nu stond alles stil.

Niemand wist of we binnen zouden komen. Niemand wist of de politie zou ingrijpen. Niemand wist of er nog meer mensen zouden worden aangehouden. En niemand wist hoe lang dit nog kon doorgaan. Het enige wat iedereen zeker wist, was dat niemand zomaar naar huis wilde. Daar stonden we dan. In Utrecht. Zonder pas. En met een stadion dat steeds dichterbij leek te komen.

En toen gebeurde het onvoorstelbare. De beslissing viel. Iedereen naar binnen. Met pas. Zonder pas. Het maakte ineens niet meer uit. De regeling die bedoeld was om controle te krijgen, werd opzijgeschoven omdat de situatie anders alleen maar verder uit de hand zou lopen. Wij konden naar binnen. Zonder dat stukje plastic. Zonder de controle waar alles om begonnen was. Een paar minuten eerder waren we nog de mensen die volgens de nieuwe regels niet naar binnen mochten. Nu liepen we gewoon het stadion in. Dat moment vergeet je niet. Want iedereen wist wat er net was gebeurd. Ze hadden ons tegen willen houden. Dat lukte niet. En uiteindelijk ging het hek gewoon open. Er kwam een soort ongeloof over de groep. En daarna natuurlijk gelach. Want wat moest je anders? De pas. Dat ding waar alles om

begonnen was. Dat ding waarvoor honderden politiemensen klaarstonden. Dat ding waarvoor de toegang werd afgesloten. Dat ding waarvoor wij niet naar binnen mochten. Het bleek uiteindelijk precies helemaal niets waard.

Eenmaal binnen kwam de opluchting. Maar vooral kwam de spot. De tribunes begonnen te zingen. De sfeer sloeg om. De spanning bij de poort werd vervangen door een soort uitgelaten overwinning. Niet op het veld. De wedstrijd moest nog beginnen. Maar buiten het veld hadden wij volgens onszelf al een wedstrijd gewonnen. De spreekkoren waren niet moeilijk te begrijpen. De boodschap ging rechtstreeks naar de mensen die die nieuwe regeling hadden bedacht.

“Steek die pas maar in je reet!”

Het rolde door het stadion. Nog een keer. Harder. Nog een keer. Iedereen deed mee. Het was geen subtiele boodschap. Dat was ook helemaal niet de bedoeling. Daar stonden we dan, met honderden mensen die officieel niet op deze manier binnen hadden mogen komen. En ondertussen zongen we alsof we zojuist een bekerfinale hadden gewonnen.

Het mooie van voetbal was dat je soms met niets toch het gevoel kon krijgen dat je iets had gewonnen. Een doelpunt. Een overwinning. Een uitvak dat ontploft. Of gewoon een stel autoriteiten die een regeling bedenken waarvan je binnen een paar uur hebt bewezen dat die niet werkt.

Op de tribune ging het leven verder. De wedstrijd begon. Maar in het achterhoofd bleef die hele toestand bij de poorten rondspoken. Iedereen had zijn eigen verhaal. De een had gezien hoe het hek naar voren en achteren bewoog.

De ander had ruzie gehad met een agent. Weer een ander beweerde dat hij drie keer bijna binnen was geweest. En natuurlijk werden de verhalen steeds groter naarmate ze werden doorverteld. Dat hoorde erbij. Een uitwedstrijd begon soms al voordat de bal rolde. En die middag was de wedstrijd eigenlijk maar één onderdeel van het verhaal.

Het echte verhaal had zich bij de poort afgespeeld. Daar was de nieuwe voetbalwereld tegen de oude voetbalwereld aangelopen. Aan de ene kant stonden pasjes, regels en controle. Aan de andere kant stonden honderden Rotterdammers die vonden dat ze zelf wel konden bepalen of ze naar Feyenoord gingen. En ergens midden tussen die twee werelden stond een hek dat het allemaal moest tegenhouden. Het hek had verloren.

Na de wedstrijd veranderde de sfeer opnieuw. We moesten richting de bussen. En iedereen wist inmiddels dat het daar niet rustig zou blijven. Na wat er bij de ingang was gebeurd, zat de spanning nog steeds in de lucht. Niemand was ineens rustig geworden omdat de wedstrijd afgelopen was. Integendeel. Buiten het stadion stond de politie alweer klaar. Honden. Paarden. Agenten. Bussen. En een massa supporters die nog vol adrenaline zat.

De eerste geluiden kwamen al voordat we goed en wel bij de bussen waren. Er werd geschreeuwd. Er werd uitgedaagd. De politie schoof op. Wij ook. Het was alsof de hele middag opnieuw begon.

De bussen stonden te wachten. Ze moesten ons meenemen naar station Lunetten.. Maar voordat iedereen binnen zat,

brak opnieuw de chaos los. Een klap. Nog een. Geschreeuw. Mensen die alle kanten op liepen. En ineens lagen er stukken glas op straat. Ramen waren gesneuveld. Waar eerst een bus had gestaan, lag nu een glinsterende laag glas op de grond. Miljoenen kleine stukjes. Je liep erdoorheen en hoorde het onder je schoenen knarsen. Het was een krankzinnig gezicht.

Een bus die een paar minuten eerder nog gewoon een bus was, stond daar nu als een gehavend stuk metaal. En toch bleven mensen lachen en schreeuwen. Alsof de adrenaline nog steeds niet wist dat de wedstrijd al afgelopen was.

Toen kwamen de honden. Je zag mensen achteruitgaan. De politie stuurde ze naar voren. Daar tussendoor kwamen de paarden. Grote dieren die boven iedereen uitstaken.

Mensen probeerden ruimte te maken, maar de ruimte was er nauwelijks. Het werd één grote kluwen van mensen, politie, honden en paarden. Je wist soms niet waar je heen moest. Links stond politie. Rechts stond politie. Voor je mensen. Achter je nog meer mensen. En boven alles uit kwamen die paarden. Het maakte de hele situatie surrealistisch. Je stond daar in Utrecht en vroeg je af hoe een voetbalwedstrijd in vredesnaam kon eindigen in zo'n krankzinnige toestand. Maar voor ons was het inmiddels geen gewone voetbalmiddag meer. Het was een dag geworden waar iedereen later nog verhalen over zou vertellen.

Wat we ons vooral herinneren, was het geluid. Dat geluid van glas dat onder schoenen brak. Krak. Krak. Krak. Overal

lagen scherven. Je kon nauwelijks lopen zonder erop te stappen.

En toch moest iedereen verder. De politie wilde de groep uit elkaar hebben. Wij wilden naar de bussen. Iedereen riep door elkaar. Sommigen probeerden anderen mee te trekken. Anderen bleven juist staan kijken. Het was een enorme chaos. En ergens in die chaos zag je steeds weer dezelfde gezichten. Boze gezichten. Lachende gezichten. Gezichten vol adrenaline. Mensen die net waren weggevlucht. Mensen die terug wilden. Mensen die alleen maar naar huis wilden. En mensen die nog lang niet klaar waren.

Achteraf was misschien wel het meest bizarre dat de hele regeling precies het tegen-overgestelde had bereikt van wat men wilde. De bedoeling was controle. Maar wat hadden we gezien? Honderden supporters zonder pas. Een stadion dat uiteindelijk toch open moest. Een politieapparaat van honderden mensen dat de menigte niet buiten kon houden. En daarna opnieuw grote problemen bij de bussen.

Het leek bijna alsof iemand een enorme machine had gebouwd om chaos te voorkomen en vervolgens ontdekte dat hij daarmee juist nóg meer chaos had gemaakt.

De voetbalpas moest het voetbal veiliger maken. Maar die middag was het ding vooral het onderwerp van spot geworden. Een stukje plastic dat ineens symbool stond voor alles waar supporters genoeg van hadden.

Uiteindelijk kwamen we weg. Achttien bussen vertrokken vanaf het stadion richting station Lunetten. Niet rechtstreeks naar Rotterdam. Lunetten was het volgende station.

De bussen reden in colonne richting het station, terwijl iedereen nog vol zat van wat er die dag allemaal was gebeurd. De spanning van het stadion, de hekken, de politie, de paarden, de honden, het glas en de aanhoudingen zat nog vers in ons hoofd. Bij station Lunetten stapten we uit. Daar begon het volgende deel van de terugreis. We gingen met de trein verder naar Rotterdam.

Terwijl we op het perron stonden, was de sfeer heel anders dan bij het stadion. De grootste spanning was voorbij. Er werd nagepraat, gelachen en natuurlijk werden de gebeurtenissen van die middag steeds opnieuw verteld.

"Heb je gezien wat daar bij het hek gebeurde?" "Die politie stond echt overal." "En die bussen..." "Hoeveel waren er eigenlijk aangehouden?" Tien. Tien mensen waren aangehouden en zouden niet met ons mee teruggaan.

De rest stond op station Lunetten te wachten op de trein naar Rotterdam.

Toen de trein kwam, stroomde iedereen naar binnen. Na alles wat er die dag was gebeurd, voelde het bijna vreemd om ineens gewoon in een trein te zitten. Maar ook daar ging het verhaal verder. Iedereen had zijn eigen versie van de gebeurtenissen. De een had gezien hoe het hek werd bestormd. De ander had midden tussen de paarden en honden gestaan. Weer een ander had gezien hoe de politie ingreep.

En natuurlijk werd ieder verhaal onderweg een stukje groter. Dat hoorde erbij. Een uitwedstrijd eindigde nooit wanneer de scheidsrechter floot. Een uitwedstrijd eindigde pas wanneer je thuis was. En soms zelfs dan nog niet. Want de verhalen